

SADRŽAJ

Uvod.....	2
1. Osnovne karakteristike dugoročnih bankarskih kredita.....	3
1.1. Dospjelost dugoročnih bankarskih kredita.....	3
1.2. Amortizacioni obrasci otplate.....	4
1.3. Kamatna stopa.....	5
1.4. Izvori sredstava otplate dugoročnih kredita.....	6
1.5. Rizik dugoročnog kreditiranja.....	6
1.6. Obezbjedenje i osiguranje dugoročnih kredita.....	7
2. Vrste dugoročnih bankarskih kredita.....	8
3. Opšte metodološke osnove dugoročnih kreditiranja.....	9
4. Analize i selekcija investicionih projekata.....	11
4.1. Faze izbora najpovoljnijih investicionih projekata.....	12
4.2. Metode ocjene finansijskih efekata invest. projekata.....	13
5. Monitoring i supervizorstvo investicionih aktivnosti.....	15
6. Primjer: Obrada zahtjeva za dugoročni kredit.....	16
Zaključak.....	25
Literatura.....	26

UVOD

U prošlosti je dugoročno finansiranje privrede vezivano za tržište kapitala i interno finansiranje

dok je bankama pripadala uloga posredništva u kreiranju i realizaciji odgovarajućih vrijednosnih papira. Dok je Američko bankarstvo do skoro insistiralo na strogom podvajanju investicionih i komercijalnih aktivnosti, dotle su banke u zemljama Zapadne Evrope mogle da obavljaju obje vrste aktivnosti. Međutim, zajednička karakteristika bila je da su dugoročni krediti banaka veoma malo učestvovali u direktnom finansiranju preduzeća, čime se objašnjava prilična oskudnost zaokruženih metodologija dugoročnog kreditiranja banaka.

U novije vrijeme razvijen je opšti trend povećanja učešća banaka u dugoročnom finansiranju preduzeća u razvijenim tržišnim sistemima. To se povezuje sa širenjem uloge i povećanom mobilizacijskom snagom bankarskih organizacija, stalnim pritiskom tražnje za akumulativnim fondovima, povremenim potresima na tržištu kapitala i opštoj tendenciji deregulacije na finansijskim tržištima. Na drugoj strani bankarstva zemalja u razvoju imaju tradicionalno visok stepen učešća banaka u finansiranju privrednih investicija.

Zajedno sa specijalnim fondovima, banke su glavna izvorišta kapitalnih resursa, što ima posebnu težinu u uslovima nerazvijenih tržišnih mehanizama. Najveći dio proizvodnih resursa je oskudnog i neobnovljivog karaktera, zbog čega se zahtijeva brižljiva i efikasna alokacija u cilju ostvarivanja najboljih finansijskih, ekonomskih i društvenih rezultata.

U uslovima razvijenog tržišta i finansiranja rasta malih i srednjih preduzeća banke mogu igrati odlučujuću ulogu u ostvarivanju efikasne alokacione funkcije, dok kod finansiranja najkrupnijih preduzeća i projektnog finansiranja treba da dolazi do sprege bankarskih i ostalih mehanizama selekcionog finansiranja.

Kao što ćemo vidjeti u ovom izlaganju posebna pažnja se posvećuje analizi i selekciji investicionih projekata što je presudno za uspješnost dugoročnog kreditiranja i smanjenje kreditnih i ostalih rizika koji iz toga proizilaze. Uz analizu i selekciju investicionih aktivnosti značajnu ulogu zauzimaju nadzor i kontrola investicionih aktivnosti.

1. OSNOVNE KARAKTERISTIKE DUGOROČNIH BANKARSKIH KREDITA

Dugoročni bankarski krediti predstavljaju osnovu za finansiranje investicionog razvoja u svim zemljama svijeta. U okviru razvijenih zemalja utvrđen je dugoročni trend porasta učešća dugoročnih bankarskih kredita u razvojenom finansiranju privrede, što se objašnjava strukturnim promjenama u oblasti tražnje i ponude dugoročnih bankarskih kredita. U zemljama sa slabije razvijenim tržištem kapitala i skromnijom finansijskom strukturom, bankarski dugoročni krediti, uglavnom imaju dominantno mjesto u razvojnom finansiranju privrede.

Iz niza specifičnosti ovih kredita mogu se uočiti osnovne prednosti korištenja ovog izvora za finansiranje razvoja preduzeća i privrede. Osnovne karakteristike ovih kredita su: dugoročna dospelost, amortizacioni obrasci povraćaja, kamatna opterećenost, izvori povraćaja dugova, rizici i obezbjeđenje.

1.1. Dospjelost dugoročnih bankarskih kredita

Dospjelost dugoročnih kredita je bazična karakteristika ovog instrumenta finansiranja, koja dobrim dijelom determiniše i ostale njegove kvalitete. Najopštija kategorizacija svrstava i srednjoročne kredite u dugoročne zajmove, kada se svi kreditni plasmani iznad godine dana smatraju kreditima za finansiranje investicija. Čistija metodološka rješenja su ona koja bi u dospjelost između 1-3 godine svrstavala u srednjoročne kredite, a iznad tri godine kategorizovala kao dugoročne zajmove.

Dugoročni zajmovi predstavljaju osnovu finansiranja bazičnog razvoja preduzeća. Praksa pokazuje da bankarstvo razvijenih zemalja najveći obim dugoročnih kredita odobrava u zoni dospelosti 2-7 godina. Zbog masivnijeg obima resursa i povećanog rizika banke odobravaju zajmove sa rokovima dospelosti iznad navedene margine u zajednici sa ostalim bankama (konzorcioni aranžmani) ili sa specijalizovanim finansijskim organizacijama. Banke i debitori u tržišnim uslovima nastoje da brižljivo usklade rokove dospelosti kredita sa ročnom strukturom fiksne aktive preduzeća. Dugoročnija fiksna aktiva zahtijeva zajmove sa dužim rokovima dospelosti, za razliku od fiksne aktive sa kraćim rokovima bilansnog vezivanja koja će biti pokrivena adekvatnijom strukturom ročnih kredita. Ovo predstavlja racionalizaciju finansiranja i konzistenciju između rizika i prinosa kako kod banaka, tako i kod debitora (preduzeća). Kao viši stepen racionalizacije se smatra otplata zajmova prije ugovorenih rokova dospelosti, ali samo ako je zasnovana na povećanom stepenu efikasnosti i operativnosti preduzeća, mada to banke nerado prihvataju. Preko rokova amortizovanja banke su u stanju da provjeravaju snagu i kreditne sposobnosti debitora. Danas je aktuelno periodično reugovaranja aranžmana i promjenljiva kamatna stopa.

1.2. Amortizacioni obrasci otplate

Amortizacioni obrasci otplate zajmova predstavljaju posebnu pogodnost korištenja ovog izvora za finansiranje bazičnih razvojnih programa. Omogućava se povezivanje amortizovanja dugova sa prirastom dohodka, odnosno stopom prinosa aktivirane investicije. Periodi amortizovanja zajmova mogu biti: mjesečni, kvartalni, polugodišnji i godišnji.

Amortizaciona šema može sadržavati klauzulu mirovanja obaveza u prvom dijelu ukupnog roka dospelosti zajma ("grace period"), što debitorima olakšava servisiranje dugova. Amortizovanje zajma je komponovano iz stopa otplate osnovnog duga ("principal") i kamatnog zaduženja ("interest"), što zajedno predstavlja anuitetnu obavezu.

Najopštija formulacija anuitetnih plaćanja jeste serija plaćanja obaveza ili naplaćivanja prinosa u toku određenog vremenskog razdoblja. Anuitetni obrasci plaćanja su razvijeni naročito u zemljama sa snažnom finansijskom strukturom u oblasti isplate premija osiguranja života,

penzija, nagrada i sl. U oblasti otplate dugoročnih zajmova anuitet označava periodični iznos duga koji treba da bude otplaćen kreditoru, u okviru koja su odgovarajuće proporcije osnovnog duga i kamatnog zaduženja.

Iznosi anuiteta mogu biti fiksirani (jednaki periodični iznosi) i promjenljivi (rastući ili opadajući iznosi u toku perioda). Kod prve vrste protekom vremena se povećava otplata osnovnog duga, a smanjuje udio kamatnog tereta, a u drugom slučaju iznos otplate je fiksiran uz smanjenje kamatnih obaveza, ili progresivan rast otplate uz monotono smanjenje kamatnih proporcija.

Kod amortizovanja dugoročnih kredita najpogodniji su obrasci jednakih anuitetnih suma, čija plaćanja započinju nakon isteka određenog vremenskog perioda ("grace period"). U uslovima godišnje stope inflacije iznad 10% potrebno je koristiti metod obračuna realno jednakih anuiteta, koji obezbjeđuje ravnomjernije opterećenje dužnika i zaštitu kreditora. Kod ovog metoda umjesto nominalne koristi se realna kamatna stopa, dok se dobijeni realni anuiteti konvertuju u nominalne na bazi indeksacije tekućom stopom inflacije.

1.3. Kamatna stopa

Kamatna stopa na dugoročne kredite determinisana je opštim nivoom kamatnih stopa na finansijskom tržištu, obimom i dospelošću odobrenog kredita i stepenom već dostignute zaduženosti korisnika kredita. Ova stopa je po pravilu iznad kamatne stope na kratkoročne kredite, tako da se povećanom marginom kompenzira povećani stepen rizika i niži nivo likvidnosti dugoročnih u odnosu na kratkoročne kredite.

Bankarska praksa pokazuje da je nivo kamatne stope inverzan u odnosu na obim dugoročnih kredita. Naime, veći obim dugoročnih kredita nosi manju kamatnu stopu u odnosu na kredite manjeg obima, što se objašnjava većim stepenom kreditne sposobnosti korisnika krupnijih dugoročnih kredita i relativno nižim operativnim i administrativnim troškovima aranžiranja ovih kredita.

U tržišnim uslovima krupne kredite koriste velika preduzeća koja imaju veći stepen finansijske snage, bolje ekonomske performanse i više očekivane stope prinosa u odnosu na manja preduzeća. U takvim uslovima krupni krediti nose niži stepen rizika i postoji mogućnost ugovaranja niže kamatne stope, što ne mora da važi u uslovima nerazvijenog tržišta i nestabilnosti privrede. Generalno važi pravilo da će preduzeće sa većom stopom zaduženosti plaćati veću kamatu i obrnuto.

Kamatna stopa može biti:

- fiksna – koja vrijedi tokom cijelog kreditnog razdoblja i

- promjenljiva (fluktuirajuća) – određuje se promjenljiva kamatna stopa, koja se mijenja u skladu sa promjenom temeljne kamatne stope.

Mogu se ugovarati i gornji i donji limiti varijacija kamatne stope, što pomaže kod rješavanja protivrječnih interesa kreditora i debitora.

1.4. Izvori sredstava otplate dugoročnih kredita

Izvori sredstava otplate dugoročnih kredita su potpuno različiti u odnosu na povraćaj kratkoročnih kredita koji se otplaćuju realizacijom zaliha i naplatom potraživanja. Dugoročni krediti finansiraju fiksnu aktivu, koja je vezana u poslovnom sistemu preduzeća na duge periode i otuda ne dolazi u obzir konverzija aktive kao izvor povraćaja dugoročnih kredita.

Otplata dugoročnih zajmova teče iz formiranih neto prihoda ili prinosa preduzeća, odnosno investitora. Ukupni izvori za otplaćivanje zajmova komponovani su iz zbira neto prihoda (prinosa) i amortizacija preduzeća. Dio neto prinosa (dobiti, profita) služi za otplate kamatnih obaveza, dok se amortizacioni iznosi mogu koristiti za otplatu zajmova. Preduzeće koje uspješno posluje treba da je sposobno da iz ukupnog priliva novčanih fondova (bruto akumulacija) pokriva kreditne obaveze i finansira nove proizvodne investicije. Otplatni potencijal preduzeća treba da se koristi kao važan indikator kreditne sposobnosti u oblasti dugoročnog kreditiranja.

1.5. Rizik dugoročnog kreditiranja

Rizik u oblasti dugoročnog kreditiranja je uvijek veći u odnosu na kratkoročna kreditiranja. Otplata dugoročnih zajmova zasnovana na formiranju prirasta novih novčanih fondova (bruto akumulacije) investitora, što je prilično neizvjesna varijabla formirana pod utjecajem spleta različitih faktora u dugoročnoj budućnosti. Preduzeća koja u periodu dospelja ne mogu da formiraju zadovoljavajući obim nisu u stanju da neto dohotkom pokrivaju ugovorene kreditne obaveze i za banke nastaje rizik rđavih ("nonperforming") kredita, koji se moraju naplaćivati po posebnoj proceduri ili otpisivati kao gubici. Zbog toga je za kvalitetnu kreditnu poslovnu politiku banke izuzetno važna analiza kreditne sposobnosti debitora i posebno kvaliteta predloženog investicionog projekta. Kada govorimo o bankovnom riziku onda je to rizik vezan za neotplaćivanje zajma i/ili neočekivana pomjeranja kamatne stope u uslovima ugovorene fiksne kamate. Međutim, rizici investiranja i finansiranja su znatno širi. Tako se govori o riziku preduzeća, koje na bazi lošeg investicionog programa ne ostvaruje dovoljan obim dobiti ili se formira čak i negativna dobit (gubitak). Najširi je rizik kada je izabrana loša varijanta ulaganja

proizvodnih resursa društva, što ne odgovara zahtjevima društvenog optimuma korištenja društvenih proizvodnih sektora. Što je veći obim proizvodnog programa širi se mogućnost simulativnog nastupanja svih oblika rizika, zbog čega je neophodno da se u ocjenjivanju i prihvatanju primjenjuje multidisciplinarna i multiinstitucionalna analiza predloženih projekata. U domenu bankarstva bitno je da se zaštitom bankarskih potencijala i ograničavanjem rizika plasmana sredstava, ostvaruje zaštita i ostalih oblika rizika do nivoa uložениh bankarskih resursa.

lektira studentski poslovna megatrend diplomski rad eseji maturski radovi seminarski radovi diplomski radovi master radovi magistarski radovi domaci radovi domaci zadaci projekti maturalni maturalne radnje seminarski maturski diplomski ekonomija ekonomski pravo prava menadžment marketing instalacija tutorijal tutorijali tutorial baze baza sistemi informatika ekonomika preduzeća analiza računovodstvo bankarstvo osiguranje spoljnotrgovinsko poslovanje poreski sistem politika inteligencija psihologija sociologija geografija etika kultura fizika seminarski rad maturski rad

vise radova na ovoj adresi: [DIPLOMSKI RADOVI](#)